

Số: /TTr-KSONMT

Hà Nội, ngày tháng năm 2025

DỰ THẢO (V2)
01.2025

TỜ TRÌNH

Ban hành Thông tư của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường hướng dẫn đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ

Kính trình: Bộ trưởng Đỗ Đức Duy

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường kính trình Bộ trưởng dự thảo Thông tư hướng dẫn đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ (sau đây gọi tắt là dự thảo Thông tư) như sau:

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH THÔNG TƯ:

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 chính thức có hiệu lực từ ngày 1/1/2022, trong đó, phần nội dung quy định về “quản lý chất lượng nước” đã đưa ra những quy định mới về xây dựng “kế hoạch quản lý chất lượng nước”, tuy nhiên, Luật Bảo vệ môi trường kế thừa nền tảng pháp lý và kỹ thuật từ các quy định của Luật Tài nguyên nước năm 2012 về “đánh giá sức chịu tải, khả năng tiếp nhận nước thải của nguồn nước”¹.

Theo quy định tại Điều 8 Luật Bảo vệ môi trường 2020, Bộ TNMT chủ trì xây dựng kế hoạch quản lý chất lượng nước đối với sông, hồ liên tỉnh²; đối với các nguồn nước nội tỉnh, UBND cấp tỉnh tổ chức hoạt động phòng ngừa và kiểm soát các nguồn thải vào nguồn nước mặt trên địa bàn; thực hiện các giải pháp phòng ngừa, giảm thiểu ô nhiễm môi trường nước mặt, cải thiện chất lượng nước mặt trên địa bàn theo kế hoạch quản lý chất lượng môi trường nước mặt; Tổ chức đánh giá chất lượng môi trường nước mặt, trầm tích, đánh giá khả năng chịu tải, hạn ngạch xả nước thải đối với nguồn nước mặt³.

Một trong những vấn đề cốt lõi của Kế hoạch quản lý chất lượng nước các sông, hồ, nguồn nước mặt, đó là xác định được khả năng chịu tải, xác định các khu vực nước mặt không còn khả năng chịu tải để công bố thông tin, cải tạo phục hồi và quản lý.

Hiện nay, quy định về đánh giá sức chịu tải của môi trường nước mặt được quy định tại các Thông tư của Bộ Tài nguyên và Môi trường, cụ thể:

¹

Được cụ thể hoá tại Thông tư số 76/2017/TT-BTNMT ngày 29/12/2017 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường quy định về đánh giá khả năng tiếp nhận nước thải, sức chịu tải của nguồn nước sông, hồ;

² Khoản 1, Điều 8 Luật Bảo vệ môi trường 2020

- Thông tư số 76/2017/TT-BTNMT ngày 29/12/2017 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường quy định về đánh giá khả năng tiếp nhận nước thải, sức chịu tải của nguồn nước sông, hồ;

- Điều 4 và Điều 82 của Thông tư số 02/2022/TT-BTNMT ngày 10/01/2022 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật Bảo vệ môi trường;

Thực hiện quy định tại điểm a khoản 2 Điều 8 Luật Bảo vệ môi trường, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường được Bộ Tài nguyên và Môi trường giao chủ trì xây dựng dự thảo Thông tư hướng dẫn đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ.

2. Cơ sở thực tiễn

Thời gian vừa qua, Bộ TNMT đã rất nỗ lực, cùng với các địa phương khẩn trương Xây dựng kế hoạch quản lý chất lượng môi trường nước mặt đối với một số lưu vực sông⁴ theo quy định tại Điều 9 Luật Bảo vệ môi trường 2020. Về cơ bản, đã đạt được những kết quả nhất định, tuy nhiên trong thực tế thực hiện cũng phát sinh những vấn đề kỹ thuật trong đánh giá sức chịu tải của các nguồn nước hiện nay, cụ thể như sau:

(1) Các kết quả đo đạc tính toán (theo quy định hiện tại) cho thấy, nhiều lưu vực sông không còn khả năng tiếp nhận nước thải, tuy nhiên, kết quả này không phản ánh đúng thực tế chất lượng nước sông (đặc biệt tại những sông không chịu tác động ảnh hưởng quá lớn của các hoạt động phát triển kinh tế, xã hội như Bằng Giang – Kỳ Cùng, sông Ba, Sê San....). Việc công bố “các đoạn sông không còn khả năng tiếp nhận nước thải” có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong khâu xem xét và cho phép các dự án đầu tư mới. Do vậy cần phải xem xét, rà soát kỹ lưỡng các kết quả tính toán, đo đạc trước khi công bố thông tin nhằm đảm bảo hài hòa lợi ích giữa kinh tế, môi trường và xã hội.

(2) Quá trình xác định, lựa chọn phương pháp phù hợp (trực tiếp, gián tiếp, mô hình) để đánh giá khả năng chịu tải tại các LVS tại nhiều địa phương gặp khó khăn, cần thiết phải có hướng dẫn chi tiết hoặc đề xuất các tiêu chí lựa chọn phương pháp để đánh giá.

(3) Đối với việc công bố kết quả đánh giá sức chịu tải một số lưu vực sông liên tỉnh: Việc công bố kết quả đánh giá sức chịu tải đối với một số lưu vực sông liên tỉnh được thực hiện bởi Bộ Tài nguyên và Môi trường (do Cục Quản lý Tài nguyên nước và Trung tâm Quy hoạch và Điều tra tài nguyên nước quốc gia đã

⁴

Đối với cơ quan cấp Trung ương, các đơn vị trong Bộ Tài nguyên và Môi trường cũng đang nghiên cứu, xây dựng Kế hoạch quản lý chất lượng môi trường nước mặt đối với các sông liên tỉnh, liên quốc gia khu vực Đồng bằng sông Cửu Long; Các sông liên tỉnh, liên quốc gia thuộc khu vực Bắc Trung Bộ; Sông Hồng - Thái Bình; Sông Sê San; Sông Kôn - Hà Thanh; Hệ thống Bắc Hưng Hải; Sông Bằng Giang - Kỳ Cùng; Sông Ba; Sông Srê Pôk (Mê Công); Sông Sê San (Mê Công); Sông Cầu; Sông Nhuệ - Đáy....

Hiện nay theo thống kê đã có 18 địa phương trên cả nước đang nghiên cứu và thực hiện đánh giá sức chịu tải môi trường nước mặt trên sông hồ trên địa bàn nội tỉnh: An Giang; Bắc Kạn, Trà Vinh, Bình Định, Hà Giang, Lạng Sơn, Bình Định, Cà Mau, Hải Phòng, Hòa Bình, Quảng Bình, Quảng Nam, Sơn La, Sóc Trăng, Tiền Giang, Tuyên Quang, Thành phố Hồ Chí Minh, Nghệ An.

thực hiện đánh giá sức chịu tải đối với 09 sông liên tỉnh) theo quy định tại Thông tư số 76/2017/TT-BTNMT⁵.

Kết quả tính toán theo QCVN 08: 2023/BTNMT cho thấy hầu hết các đoạn sông không còn khả năng tiếp nhận nước thải và có khoảng 47/50 cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ (Srêpók, 22; Bằng Giang – Kỳ Cùng, 16; sông Ba, 9 cơ sở) cần phải thực hiện lộ trình nâng cấp hệ thống xử lý nước thải để đảm bảo nước thải phải xử lý đạt QCVN 08: 2023/BTNMT trước khi xả vào môi trường nước; đối với dự án đầu tư mới có hoạt động xả nước thải trực tiếp vào đoạn sông không còn khả năng tiếp nhận phải thực hiện theo quy định tại Khoản 2 Điều 7 Luật Bảo vệ môi trường⁶.

Tương tự đối với các địa phương đã thực hiện các phương pháp theo quy định tại Thông tư số 76/2017/TT-BTNMT, kết quả cho thấy nhiều đoạn sông hết khả năng tiếp nhận nước thải.

Việc công bố kết quả sông không còn khả năng tiếp nhận nước thải dẫn đến địa phương sẽ gặp khó khăn trong việc thu hút đầu tư, cấp giấy phép ĐTM cho các dự án mới theo quy định tại Khoản 2 Điều 7 của Luật Bảo vệ môi trường.

Với những bất cập thực tế và vướng mắc kỹ thuật gặp phải trong quá trình thực hiện quy định mới nói trên, Lãnh đạo Bộ Tài nguyên và Môi trường đã giao Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường xây dựng và trình dự thảo Thông tư.

Thực hiện điểm a khoản 2 điều 8 Luật Bảo vệ môi trường năm 2020 và Chương trình xây dựng văn bản quy phạm pháp luật của Bộ Tài nguyên và Môi trường năm 2025, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường xây dựng và trình dự thảo Thông tư.

II. MỤC ĐÍCH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG THÔNG TƯ:

1. Mục đích:

Dự thảo Thông tư được ban hành bảo đảm sự phù hợp, đồng bộ với Luật Bảo vệ môi trường và các văn bản quy định chi tiết Luật Bảo vệ môi trường, phù hợp với yêu cầu thực tiễn, nâng cao hiệu quả bảo vệ môi trường nước mặt nói riêng và bảo vệ môi trường nói chung.

2. Quan điểm xây dựng:

a) Bảo đảm phù hợp Luật Bảo vệ môi trường, Nghị định số 08/2022/NĐ-CP ngày 10 tháng 01 năm 2022 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều của

⁵

Cục Quản lý Tài nguyên nước thực hiện đối với các sông Sông Bằng Giang - Kỳ Cùng, Sông Ba, Sông Srê Pók (Mê Công), Sông Trà Khúc (4 sông); Trung tâm Quy hoạch và Điều tra tài nguyên nước quốc gia thực hiện đối với các sông: khu vực Đồng bằng sông Cửu Long, khu vực Bắc Trung Bộ, lưu vực sông Hồng - Thái Bình, lưu vực sông Sê San, lưu vực sông Kôn - Hà Thanh (5 lưu vực).

~~Kết quả tính toán sông Bằng Giang - Kỳ Cùng: hết khả năng tiếp nhận đối với thông số BOD5 tại 22/24 đoạn sông, COD tại 19/24 đoạn sông, Amoni tại 22/24 đoạn sông, tổng Nitơ tại 24/24 đoạn sông, tổng Phốt pho tại 10/24 đoạn~~

+ Lưu vực sông Ba: hết khả năng tiếp nhận đối với thông số BOD5 tại 19/21 đoạn sông, COD tại 15/21 đoạn sông, Amoni tại 7/21 đoạn sông, tổng Nitơ tại 15/21 đoạn sông, tổng Phốt pho tại 5/21 đoạn sông;

Lưu vực sông Srêpók: hết khả năng tiếp nhận đối với thông số BOD5 tại 31/31 đoạn sông, COD tại 23/31 đoạn sông, Amoni tại 12/31 đoạn sông, tổng Nitơ tại 30/31 đoạn sông, tổng Phốt pho tại 5/31 đoạn sông.

Luật Bảo vệ môi trường (được sửa đổi, bổ sung theo Nghị định số 05/2025/NĐ-CP ngày 03 tháng 01 năm 2025), các luật khác có liên quan, chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước; bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ với các văn bản pháp luật khác trong hệ thống pháp luật hiện hành.

b) Bảo đảm phù hợp với sự phát triển kinh tế - xã hội.

c) Xây dựng các quy định bảo đảm tính đầy đủ, chi tiết, có tính khả thi để triển khai thi hành Luật Bảo vệ môi trường, bảo đảm sự phù hợp và thống nhất với các văn bản pháp luật có liên quan về bảo vệ môi trường nước mặt.

III. PHẠM VI ĐIỀU CHỈNH, ĐỐI TƯỢNG ÁP DỤNG:

1. Phạm vi điều chỉnh:

Dự thảo Thông tư này hướng dẫn đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, suối, kênh, rạch, hồ.

2. Đối tượng áp dụng:

Dự thảo Thông tư áp dụng đối với cơ quan quản lý nhà nước về bảo vệ môi trường có hoạt động liên quan đến việc đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ.

IV. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG THÔNG TƯ:

Thực hiện chương trình ban hành văn bản quy phạm pháp luật thuộc phạm vi quản lý nhà nước của Bộ Tài nguyên và Môi trường và Chương trình công tác của Chính phủ năm 2025, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường được giao chủ trì xây dựng dự thảo Thông tư, cụ thể như sau:

- Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường đã ban hành Quyết định số 2373/QĐ-BTNMT ngày 26 tháng 8 năm 2024, thành lập Tổ soạn thảo Thông tư hướng, thành phần bao gồm đại diện của các Bộ: Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, Khoa học và Công nghệ, Xây dựng, Công Thương; các đơn vị trực thuộc Bộ Tài nguyên và Môi trường, các đơn vị, chuyên gia có liên quan.

- Ngày 05 tháng 11 năm 2024, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường họp Tổ soạn thảo Thông tư lần thứ nhất. Sau khi chỉnh sửa lại dự thảo Thông tư theo ý kiến của Tổ soạn thảo, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường đăng tải dự thảo số 02 trên Cổng thông tin điện tử Chính phủ và Cổng thông tin Bộ Tài nguyên và Môi trường (tại Công văn số .../KSONMT-CN&NH ngày tháng 01 năm 2025). Ngày ... tháng ... năm 2025, Cổng Thông tin điện tử Chính phủ có Công văn số .../TTĐT-DLĐT về việc góp ý dự thảo văn bản quy phạm pháp luật đã tổng kết sau 60 ngày đăng tải

- Ngày ... tháng ... năm 2025, Bộ Tài nguyên và Môi trường gửi lấy ý kiến bằng văn bản dự thảo Thông tư tại Công văn số .../BTNMT-KSONMT. Công văn được gửi đến các Bộ, cơ quan ngang Bộ; Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam; Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương và các cơ quan, tổ chức có liên quan.

- Ngày ... tháng ... năm 2025, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường có Công

văn số .../KSONMT-CN&NH đề nghị Vụ Pháp chế thẩm định dự thảo Thông tư theo quy định. Ngày ... tháng ... năm 2025, Vụ Pháp chế có Báo cáo thẩm định số .../BCTĐ-BTP đối với dự thảo Thông tư.

Căn cứ kết quả thẩm định của Vụ Pháp chế, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường đã rà soát và hoàn thiện dự thảo Thông tư bảo đảm phù hợp với Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Luật Bảo vệ môi trường và pháp luật có liên quan.

V. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA THÔNG TƯ:

1. Bố cục:

Dự thảo Thông tư được bố cục theo hình thức trực tiếp: 3 chương, 18 điều.

2. Nội dung cơ bản:

- Chương 1. Quy định chung (Điều 1 - 3): Phạm vi điều chỉnh; đối tượng áp dụng; nguyên tắc đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông hồ.

- Chương 2. Đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông hồ (Điều 4 - 15): Các nguồn nước phải đánh giá khả năng chịu tải; Phân đoạn sông để đánh giá khả năng chịu tải của nguồn nước; Xác định mục đích sử dụng nước và mục tiêu chất lượng nước để đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ; Thông số để đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ; Phương pháp đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ; Đánh giá khả năng chịu tải của sông; Xác định tải lượng tối đa của thông số chất lượng nước mặt; Xác định tải lượng của thông số chất lượng nước hiện có trong nguồn nước; Xác định tải lượng thông số ô nhiễm có trong nguồn nước thải; Đánh giá khả năng chịu tải của hồ; Yêu cầu về kết quả đánh giá khả năng chịu tải của môi trường nước mặt đối với sông, hồ; Phê duyệt khả năng chịu tải của nguồn nước sông, hồ;

- Chương 3. Ứng phó sự cố chất thải (Điều 16 - 18): Điều khoản chuyển tiếp; Hiệu lực thi hành; Trách nhiệm thực hiện

3. Các vấn đề khác:

a) Tính tương thích với điều ước quốc tế có liên quan mà Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là thành viên: Dự thảo Thông tư không có nội dung liên quan đến các điều ước quốc tế có liên quan mà Việt Nam là thành viên.

b) Về lồng ghép vấn đề bình đẳng giới: Trên cơ sở xem xét các tác động kinh tế, xã hội liên quan đến cơ hội, điều kiện, năng lực thực hiện và thụ hưởng các quyền, lợi ích của mỗi giới, dự thảo Thông tư không có quy định tạo ra sự phân biệt về giới.

VI. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH

Về điều kiện đảm bảo về nguồn nhân lực, tài chính để đảm bảo thi hành Thông tư: Luật Bảo vệ môi trường 2020 quy định trách nhiệm thực hiện đánh giá

sức chịu tải môi trường nước mặt đối với cơ quan quản lý nhà nước là Bộ Tài nguyên và Môi trường và Ủy ban nhân dân cấp tỉnh⁷, không quy định thực hiện đánh giá sức chịu tải môi trường nước mặt đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh, cá nhân có nhu cầu xả nước thải vào nguồn nước.

Đối với các cơ quan nhà nước (Bộ Tài nguyên và Môi trường và Ủy ban nhân dân cấp tỉnh), kinh phí để thực hiện đánh giá sức chịu tải môi trường nước mặt được bố trí từ ngân sách nhà nước từ nguồn chi sự nghiệp bảo vệ môi trường; đồng thời nhiệm vụ này cũng được quy định trong Luật Bảo vệ môi trường.

VII. NHỮNG VẤN ĐỀ XIN Ý KIẾN

(Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường sẽ tổng hợp, nếu có).

Trên đây là Tờ trình về Thông tư hướng dẫn kỹ thuật về phòng ngừa, ứng phó sự cố chất thải và phục hồi môi trường sau sự cố chất thải, Cục Kiểm soát ô nhiễm môi trường kính trình Bộ trưởng xem xét, quyết định./.

(Xin gửi kèm theo Tờ trình này: (1) Dự thảo Thông tư đã được chỉnh lý sau khi có ý kiến thẩm định; (2) Báo cáo thẩm định; báo cáo giải trình, tiếp thu ý kiến thẩm định; (3) Báo cáo đánh giá tác động của chính sách trong dự thảo Thông tư; (4) Bản tổng hợp, giải trình, tiếp thu ý kiến của cơ quan, tổ chức, cá nhân; (5) Báo cáo rà soát văn bản quy phạm pháp luật).

Nơi nhận:

- Như trên;
- Vụ Pháp chế (để phối hợp);
- Lưu: VT, KSONMT.

CỤC TRƯỞNG

Hoàng Văn Thúc

⁷ Quy định tại khoản 2, khoản 3 Điều 8 Luật Bảo vệ môi trường 2020.